

Wróbel, Piotr

"Die Runenkunde im Dritten Reich. Ein Beitrag zur Wissenschafts- und Ideologieggeschichte des Nationalsozialismus", Ulrich Hunger, Frankfurt am Main [etc.] 1984 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 76/3, 642

1985

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Ciekawy i cenny ze względu na brak wcześniejszych opracowań jest również rozdział poświęcony prasie giełdowej. W tej dziedzinie powiązanie z wielkim kapitałem widać szczególnie wyraźnie.

Dużą zaletą tej pracy, ułatwiającą zapoznanie się z prezentowanym materiałem, są zestawienia i tabele. Książkę uzupełnia indeks osobowy.

H. G.

Ulrich Hunger, *Die Runenkunde im Dritten Reich. Ein Beitrag zur Wissenschafts- und Ideologiegeschichte des Nationalsozialismus*, Peter Lang, Frankfurt am Main—Bern—New York—Nancy 1984, s. 508.

Nie stworzono do dziś syntezy historii nauki w III Rzeszy. Napisano natomiast wiele monografii poświęconych poszczególnym zagadnieniom tego wielkiego tematu. Jedną z nich jest książka Ulricha Hungera, powstała, po małych przeróbkach, na bazie doktoratu obronionego w 1982 roku w Getyndze u prof. Düwela i wydana w serii „Europäische Hochschulschriften, Reihe III Geschichte und ihre Hilfswissenschaften”, tom 227. Pracę poświęcono popularnym w III Rzeszy badaniom nad runami, podejmowanymi przez naukowców, amatorów a nawet przywódców państwowych. Przerysowana i uideologiczniona, nieomal kabalistyczna interpretacja pisma runicznego miała stać się częścią „ideologii germańskiej”, dowodzić kulturowej i rasowej wyższości Germanów, ich prawa do ekspansji i władania innymi ludami. Autor, przedstawivszy czytelnikowi we wprowadzeniu swój kwestionariusz i metodę badawczą, stan badań i źródła, opisuje w pierwszej części pracy głównych „eksponentów” badań nad runami oraz narodowosocjalistyczne instytucje prowadzące te prace. W drugiej części Hunger wraca do prehistorii runologicznych dociekań i ukazuje wysiłki amatorów na tym polu. W trzeciej części pracy przedstawia konkluzje — wkład runologów do „brunatnej” ideologii i polityczne konsekwencje badań.

Książka Hungera poświęcona jest zagadnieniu dość szczegółowemu, lecz posiada wiele zalet czyniących ją atrakcyjną nie tylko dla badaczy narodowosocjalistycznej ideologii. Jest zajmująca, ukazuje mniej znane sfery działania SS, Rosenberga, Himmlera i uniwersytetów. Przedstawiając zainteresowania Reichsführera SS na tym polu dodaje kilka rysów do charakterystyki tej ciemnej, do końca nie przejrzonej postaci i może być interesującą podstawą do rozważań na temat patologii nauki w państwie totalitarnym.

P. W.

Deutschland im zweiten Weltkrieg, t. V: *Der Zusammenbruch der Defensivstrategie des Hitlerfaschismus an allen Fronten (Januar bis August 1944)*, wyd. Wolfgang Schumann, Wolfgang Bleyer, Akademie-Verlag, Berlin 1984, s. 702.

Prezentowana praca autorstwa kilkunastu naukowców z Centralnego Instytutu Historii Akademii Nauk NRD, Wojskowego Instytutu Historycznego NRD i Instytutu Marksizmu-Leninizmu przy KC SED z pewnością zasługuje na miano monumentalnej. Przedstawiono w niej obecny stan badań nad historią II wojny światowej podejmowanych w kraju naszych zachodnich sąsiadów. Stworzono wielką syntezę tak ważnego a zarazem tragicznego okresu w dziejach Niemiec. Autorzy